

Voorstel tot aanpassing van het tarief voor het behoud en herstel van het residuele evenwicht van de individuele toegangsverantwoordelijke¹.

1. Context en rechtsbasis

In het vierde kwartaal van 2021 hebben Elia en de belanghebbenden bilaterale en workshopvergaderingen gehouden om de verhoogde kosten van de systeemonevenwichten en mogelijke oplossingen te bespreken. Tijdens de workshop van 11 oktober hebben de belanghebbenden gewezen op de grote bijdrage van de α -parameter in de systeemonevenwichtskosten. Verscheidene belanghebbenden verzochten om een evaluatie en een mogelijke herziening (of zelfs opschorting) van de α -parameter.

Elia's volledige evaluatie van de α -parameter, samen met een voorstel voor een herkalibratie van de α -parameter, is te vinden in bijlage 2. Gezien de huidige context op de energiemarkt, met hoge prijzen voor systeemonevenwichten, heeft Elia zich geconcentreerd op een oplossing die op korte termijn kan worden geïmplementeerd om het effect voor de marktpartijen te maximaliseren.

Op 7 november 2019 heeft de CREG ² het tariefvoorstel voor de periode 2020-2023, ingediend door Elia, goedgekeurd. Dat voorstel omvatte de bepaling van het tarief voor het behoud en herstel van het residuele evenwicht van de individuele toegangsverantwoordelijke. Dat tarief wordt deels bepaald door de α -parameter. Omwille van marktevoluties stelt Elia voor om deze parameter aan te passen voor het resterende deel van de tariefperiode 2020-2023.

Deze openbare raadpleging wordt georganiseerd in overeenstemming met het akkoord betreffende de procedure voor de invoering en de goedkeuring van het tariefvoorstel, zoals overeengekomen en ondertekend tussen de CREG en Elia op 6 februari 2018 en de tariefmethodologie 2020-2023 zoals aangenomen door de CREG op 28 juni 2018.

Rekening houdend met het feit dat hoe korter het implementatietraject, hoe positiever het effect voor de marktpartijen is, beperkt Elia de consultatieperiode tot twee weken, met als doel de geherkalibreerde α -parameter zo snel mogelijk in 2022 te implementeren. Tijdens de consultatieperiode is een workshop met belanghebbenden gepland om het voorstel te presenteren en te bespreken.

2. Rechtvaardiging voor de voorgestelde herkalibratie van de α -parameter

Ten eerste bevestigen de waarnemingen bij de beoordeling van de α -parameter in 2020 en 2021 voor een periode van 1 januari tot 24 oktober een toenemende impact van de α -parameter op de onevenwichtskosten voor BRPs. De toenemende frequentie van perioden met een hoge α -parameter blijkt het gevolg te zijn van perioden waarin het systeemonevenwicht negatief is (systeemtekorten). Hoewel het nog te vroeg is om structurele tendensen van toenemende systeemonevenwichten te bevestigen, wordt nu al vastgesteld dat de hogere onevenwichten in 2021 sterk verband houden met de onderhoudsperiode van Coo-Trois-Ponts.

Ten tweede wordt bij de beoordeling van de impact van de α -parameter op de "impliciete balancerings" door de marktpartijen geconcludeerd dat het vrijwel onmogelijk is om het effect van de α -parameter op het marktgedrag te isoleren. Verschillende analyses van de "impliciete balancerings" in relatie tot de onevenwichtsprijzen in het algemeen bevestigen echter dat hogere prijzen verband houden met hogere marktreacties. Dit lijkt het nut van de α -parameter te bevestigen en is ook in overeenstemming met de

¹ Toegangsverantwoordelijke = evenwichtsverantwoordelijke of Balancing Responsible Party (BRP)

² Besluit(B)658E/62

vaststelling dat het systeemonevenwicht relatief stabiel is gebleven ondanks de toename van de geïnstalleerde variabele hernieuwbare energiebronnen.

Ten derde wordt bij de beoordeling van de relatie tussen de α -parameter en de onevenwichtsprijs bevestigd dat zich in verschillende perioden, en met name in 2021, situaties voordoen waarin de α -parameter hoog is terwijl de marginale incrementele (dalende) prijs reeds zeer hoog (laag) is. Men kan zich afvragen of een additionele prijscomponent zoals de α -parameter in dergelijke omstandigheden doeltreffend is.

Op basis van deze analyse stelt Elia voor:

1. de α -parameter te handhaven tijdens periodes met lage onevenwichtsprijzen, aangezien dit de prikkels voor impliciete balanceringsmaatregelen versterkt, hetgeen het beheer van het systeemonevenwicht en de dimensionering van de reserves ten goede komt. Bovendien geeft het BRPs sterke prikkels om hun positie in evenwicht te brengen of het systeem te helpen tijdens uitzonderlijke balanceringsgebeurtenissen (bv. offshore stormrisico's) en zo het gebruik van uitzonderlijke balanceringsmaatregelen te voorkomen. Bovendien kan de α -parameter, na de invoering van de EU-balanceringsplatforms, de prikkels handhaven tijdens periodes van lage onevenwichtsprijzen (als gevolg van lage grensoverschrijdende marginale prijzen op de regionale balanceringsmarkt) terwijl de (lokale) systeemonevenwichten hoog zijn.
2. de α -parameter herkalibreren om haar waarde af te zwakken tijdens periodes met hoge onevenwichtsprijzen, aangezien het effect van het stimuleren van aanvullende impliciete balanceringsacties van de BRPs door middel van de α -parameter naar verwachting zal afnemen bij hogere prijsniveaus. Door de α -parameter in deze periodes af te zwakken, wordt de impact van de α -parameter op de totale onevenwichtskosten verminderd zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de belangrijkste doelstellingen van de α -parameter.

3. Voorstel van een aanpassing van de α -parameter

Om de α -parameter af te zwakken tijdens periodes met verhoogde marginale incrementele (MIP) of degressieve prijzen (MDP), stelt Elia voor een kalibratieparameter (cp) in te voeren die wordt geïmplementeerd als een multiplicator van de oorspronkelijke α -parameter:

$$\alpha(t) \text{ (EUR/MWh)} = \left(a + \frac{b}{1 + \exp\left(\frac{c-x}{d}\right)} \right) * cp$$

De cp wordt bepaald door de waarde van MIP en MDP volgens:

- If $SI^3(t) \leq 0$;
 - If $MIP(t) \geq 400 \text{ €/MWh}$; 0
 - If $200 \text{ €/MWh} \leq MIP(t) < 400 \text{ €/MWh}$; $(400 - MIP(t)) / 200$
 - If $0 \text{ €/MWh} \leq MIP(t) < 200 \text{ €/MWh}$; 1
 - If $-200 \text{ €/MWh} \leq MIP < 0 \text{ €/MWh}$; $(MIP(t) + 200) / 200$
 - If $MIP(t) < -200 \text{ €/MWh}$; 0
- If $SI(t) \geq 0$;
 - If $MDP(t) \geq 400 \text{ €/MWh}$; 0
 - If $200 \text{ €/MWh} \leq MDP(t) < 400 \text{ €/MWh}$; $(400 - MDP(t)) / 200$
 - If $0 \text{ €/MWh} \leq MDP(t) < 200 \text{ €/MWh}$; 1
 - If $-200 \text{ €/MWh} \leq MDP(t) < 0 \text{ €/MWh}$; $(MDP(t) + 200) / 200$
 - If $MDP(t) < -200 \text{ €/MWh}$; 0

³ SI verwijst naar de systeemonevenwicht in de kwartuurperiode t

De drempels zijn gerechtvaardigd op basis van de waarnemingen van de huidige marktreacties, zoals uiteengezet in bijlage 2:

- de additionele reactie van de markt bij onevenwichtsprijzen hoger dan 400 €/MWh blijkt te verminderen. Dit wordt ook bevestigd door een analyse van de day-ahead-marktprijzen voor de kalibratie van de uitoefenprijs voor het Belgische CRM, waaruit blijkt dat de meeste elastische reactie van de markt al zal hebben plaatsgevonden bij een prijs van 300 €/MWh⁴;
- de extra marktreactie bij onevenwichtsprijzen van minder dan 200 euro/MWh zal naar verwachting beperkt zijn aangezien de steunmaatregelen voor de productie van windenergie niet meer dan 107 euro/MWh bedragen. Voor de productie van zonne-energie (met steunmaatregelen van maximaal 450 euro/MWh) wordt aangenomen dat deze momenteel geen substantiële rol speelt bij impliciete balancering, gezien het gedecentraliseerde karakter ervan;
- de geleidelijke afname van de kalibratieparameter wordt ingesteld over een bereik van 200 €/MWh om discontinuïteiten bij een maximum α -parameter van 200 €/MWh te voorkomen.

4. Effect van de aanpassing van de α -parameter

Het effect van de ijkparameter wordt beoordeeld aan de hand van simulaties van de nieuwe α -parameter in 2020 en 2021 (cf. bijlage 2). Uit de resultaten blijkt dat de totale onevenwichtskosten tussen 1 januari en 24 oktober 2021 zouden zijn gedaald van 19,2 miljoen euro tot 12,2 miljoen euro (i.e. het niveau van 2020).

⁴ Deze analyse werd uitgevoerd door E-CUBE op basis van de day-ahead marktprijzen voor de constructie van de kalibratiecurve van de uitoefenprijs voor de Belgische CRM. Uit deze curve blijkt dat een prijs van 300 €/MWh op de day-ahead-markt overeenstemt met een minimum van 85% van de reactie van het elastische volume op de markt (met prijzen strikt onder het prijsplafond van de markt en strikt boven 0 €/MWh) voor de winters 18-19, 19-20, 20-21. Met andere woorden, deze resultaten wijzen erop dat het grootste deel van de elastische reactie van de markt al bij een dergelijke prijs zal hebben plaatsgevonden. Meer informatie over deze prijs van 300 €/MWh is beschikbaar op de volgende link: https://www.elia.be/-/media/project/elia/elia-site/users-group/ug/adequacy-working-group/20211125_dy2026---y-4-auction---calibration-report.pdf

Tarieven voor het behoud en herstel van het residuele evenwicht van de individuele toegangsverantwoordelijken⁵

Periode 2020-2023

De tarifaire modaliteiten bepaald door de beslissing van de CREG van 07 november 2019, zijn van toepassing vanaf 1 januari 2020 tot en met 31 december 2023.

Het tarief voor het behoud en het herstel van het residuele evenwicht van de individuele toegangsverantwoordelijken is gebaseerd op de vergoedingen die Elia verrekent voor de regeling van het evenwicht in de Belgische regelzone, voor het betrokken kwartier en dient aan de gebruikers van het net geëigende stimuli te leveren opdat zij hun injectie en hun afname in evenwicht zouden brengen, conform art. 12 §5 10° van de Elektriciteitswet van 29 april 1999 en conform paragrafen 4.2 2°, 4.4, 4.5 en 4.6 van Bijlage 2 van de Tarifaire Methodologie van 28 juni 2018.

⁵ Toegangsverantwoordelijke = evenwichtsverantwoordelijke of Balancing Responsible Party (BRP)

1. Definities

Het **onevenwicht** van een evenwichtsverantwoordelijke is het verschil, op kwartier-basis, tussen de totale injectie toegekend aan de perimeter van deze evenwichtsverantwoordelijke, voor dit kwartier, en de totale afname toegekend aan de perimeter van deze evenwichtsverantwoordelijke, voor dit kwartier, met inbegrip van de actieve netverliezen die toe te kennen zijn aan en gecompenseerd worden door deze toegangsverantwoordelijke. De begrippen van injectie en afname, alsook de onevenwichtspereimeter zijn bepaald in het Contract van de evenwichtsverantwoordelijke.

Het **Netto Regelvolume** (hierna 'NRV' genoemd), zoals gedefinieerd in de marktregels voor de compensatie van de kwartuurneevenwichten, weerspiegelt, voor een bepaald kwartier, het netto regelvolume van energie (naar boven en naar beneden) die door Elia wordt toegepast om het evenwicht in de regelzone van Elia te handhaven. Een positief of negatief teken van de NRV wijst respectievelijk op een globaal energietekort of -overschot in de Belgische regelzone. In het geval dat de NRV gelijk is aan nul, wordt volgens afspraak aangenomen dat het controlegebied een tekort heeft.

Het NRV wordt aangepast om, waar van toepassing, rekening te houden met activaties van de strategische reserve, volgens de principes die zijn beschreven in de werkingsregels van de strategische reserve.

Het **Area Control Error**⁶ (hierna 'ACE'), is gelijk aan het momentane verschil tussen de referentiewaarden ('programma's') en de werkelijke waarden ('metingen') van de uitgewisselde vermogens van de Belgische regelzone, rekening houdend met het effect van de frequentieafwijkingen.

Het **onevenwicht van het net of het onevenwicht van de Regelzone** (ook 'System Imbalance' of 'SI'), is gedurende een bepaald kwartier gelijk aan de Area Control Error minus de NRV:

$$\text{System Imbalance} = \text{ACE} - \text{NRV}$$

De marginale prijs van de opwaartse activeringen weerspiegelt voor een bepaald kwartier de prijs van de duurste energie voor de opwaartse regeling om het onevenwicht in de Belgische regelzone in dit kwartier te compenseren.

De marginale prijs van de opwaartse activeringen wordt bepaald in de marktregels voor de compensatie van de kwartuurneevenwichten die Elia overeenkomstig het Federaal Technisch Reglement heeft vastgesteld.

De marginale prijs van neerwaartse activeringen weerspiegelt voor een bepaald kwartier de prijs van de minst rendabele energie voor neerwaartse regeling om het onevenwicht in de Belgische regelzone in dat kwartier te compenseren.

De marginale prijs van de neerwaartse activeringen wordt bepaald in de marktregels voor de compensatie van de kwartuurneevenwichten die Elia overeenkomstig het Federaal Technisch Reglement heeft vastgelegd.

⁶ Gedefinieerd in de Verordening (EU) 2017/1485 van 2 augustus 2017 — Richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen

2. Tarief voor het behoud en herstel van het residuele evenwicht van de individuele toegangsverantwoordelijke

Overeenkomstig artikel 55.1 van de Richtlijn betreffende elektriciteitsbalancering bepaalt het teken van het onevenwicht van de evenwichtsverantwoordelijke of het tarief voor het behoud en het herstel van het residuele evenwicht van de individuele toegangsverantwoordelijke een aan- of verkooptarief door Elia weerspiegelt. Een positief onevenwicht komt overeen met een overmatige injectie van energie door de evenwichtsverantwoordelijke. Het tarief dat op dit soort situaties van toepassing is, komt overeen met een feed-in tarief voor overtollige energie, dat dus door Elia aan de evenwichtsverantwoordelijke wordt betaald als het tarief van het residuele evenwicht positief is. Een negatief onevenwicht komt daarentegen overeen met een tekort aan injectie door de evenwichtsverantwoordelijke. Het tarief dat op dit soort situaties van toepassing is, komt overeen met een verlieslatend tarief voor de verkoop van energie, dat dus door de evenwichtsverantwoordelijke aan Elia wordt betaald als het tarief van het residuele evenwicht positief is.

Het tarief voor het behoud en herstel van het residuele evenwicht van de individuele toegangsverantwoordelijke is over het algemeen positief. Het kan echter gebeuren dat het tarief, in het bijzonder in geval van een neerwaartse bijstelling, negatief is, met als gevolg dat er omgekeerde betalingen worden gedaan tussen Elia en de betrokken evenwichtsverantwoordelijken.

Voor de periode 2020-2023 wordt het tarief voor het behoud en herstel van het residuele evenwicht van de individuele toegangsverantwoordelijken berekend volgens de volgende tabel:

		System Imbalance	
		Positief	Negatief of nul
Onevenwicht van de Evenwichtsverantwoordelijke	Positief	MDP – α	MIP + α
	Negatief		

Tabel 1. Tarieven voor het behoud en herstel van het residuele evenwicht van de individuele toegangsverantwoordelijken

waarbij:

- MDP= marginale prijs van neerwaartse activeringen
- MIP= marginale prijs van opwaartse activeringen
- $\alpha(t)$ (EUR/MWh) = 0 als $ABS(SI(t)) \leq 150$ MW
- $\alpha(t)$ (EUR/MWh) = $\left(a + \frac{b}{1 + \exp\left(\frac{c-x}{d}\right)} \right) * cp$ als $ABS(SI(t)) > 150$ MW

met de waarden voor de parameters a, b, c, d, x:

a = 0 EUR/MWh

b = 200 EUR/MWh

c = 450 MW

d = 65 MW

x = Average [$ABS(SI(t)); ABS(SI(t-1))$], of het voortschrijdend gemiddelde van de absolute waarde van het systeemonevenwicht van de kwartieren $qh(t)$ en $qh(t-1)$

De cp wordt bepaald door de waarde van MIP en MDP volgens:

- If $SI(t) \leq 0$;

- If $MIP(t) \geq 400 \text{ €/MWh}$; 0
 - If $200 \text{ €/MWh} \leq MIP(t) < 400 \text{ €/MWh}$; $(400 - MIP(t)) / 200$
 - If $0 \text{ €/MWh} \leq MIP(t) < 200 \text{ €/MWh}$; 1
 - If $-200 \text{ €/MWh} \leq MIP < 0 \text{ €/MWh}$; $(MIP(t) + 200) / 200$
 - If $MIP(t) < -200 \text{ €/MWh}$; 0
- If $SI(t) \geq 0$;
 - If $MDP(t) \geq 400 \text{ €/MWh}$; 0
 - If $200 \text{ €/MWh} \leq MDP(t) < 400 \text{ €/MWh}$; $(400 - MDP(t)) / 200$
 - If $0 \text{ €/MWh} \leq MDP(t) < 200 \text{ €/MWh}$; 1
 - If $-200 \text{ €/MWh} \leq MDP(t) < 0 \text{ €/MWh}$; $(MDP(t) + 200) / 200$
 - If $MDP(t) < -200 \text{ €/MWh}$; 0
- System imbalance (SI) = ACE – NRV
 - NRV = Netto Regelvolume
 - ACE = Area Control Error
 - $ABS(SI(t))$ = de absolute waarde van het systeemonevenwicht van het kwartier $qh(t)$
 - $ABS(SI(t-1))$ = de absolute waarde van het systeemonevenwicht van het kwartier $qh(t-1)$

Om in specifieke situaties te zorgen voor doeltreffende stimulansen voor de evenwichtsverantwoordelijken in specifieke situaties, met name wanneer de omvang van het onevenwichtig in de regelzone de beschikbare reserves benadert of overschrijdt⁷ (onsamendrukbaarheid) of in het geval van leveringsproblemen, kunnen bijzondere regels van toepassing zijn voor het bepalen van de waarde van het tarief voor behoud en herstel van het residuele evenwicht van de individuele toegangsverantwoordelijken. Deze regels zullen in voorkomend geval worden beschreven in:

- de regels voor de werking van de strategische reserve; meer bepaald in geval van:
 - activering van de strategische reserves, zoals bepaald in de punten 4.2 en 4.6 van bijlage 2 van de Tariefmethodologie;
 - overeenkomstig artikel 7 septies §2 van de elektriciteitswet;
- de regels voor de werking van de markt met betrekking tot de compensatie van kwartuurneevenwichten (bv. in geval van onvoldoende samendrukbaarheid).

Indien nodig zal ook rekening worden gehouden met bijkomende regels in dit verband, voorgesteld door Elia en goedgekeurd door de CREG.

⇒ Instellen van de α -parameter

De α -parameter biedt een bijkomende stimulans, die van toepassing is in geval van een structureel onevenwichtig in de Belgische regelzone, zowel voor evenwichtsverantwoordelijken met een onevenwicht in dezelfde richting als het globale onevenwicht van de Belgische regelzone, als voor evenwichtsverantwoordelijken met een onevenwichtig in de tegenovergestelde richting als het globale onevenwicht van de Belgische regelzone.

Een aanpassing van de α -parameter tijdens de regulatoire periode vormt geen wijziging van het tariefmechansime.

⁷ Bijvoorbeeld in geval van noodzaak om back-upcontracten te activeren die zijn afgesloten met naburige netbheerders in exportmodus.

Bijlage 2 : Evaluatie van de α -parameter en voorstel tot herkalibratie

Zie consultatiepagina